

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo
-kehitysohjelma 2025–2029

OHJELMA- SUUNNITELMA

OHJELMASUUNNITELMA

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo - kehitysohjelma

25.3.2026

Ohjausryhmän puheenjohtaja:	Tiina Elo
Kehitysohjelman omistaja:	Olli Isotalo
Ohjelmapäällikkö:	Anna Hakala

25.3.2026

Tiivistelmä

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma tukee kaupunkiorganisaatiota kumppaneineen saavuttamaan Espoo-tarinan ekologisen kestävyuden tavoitteet. Ekologisesti kestävä tulevaisuus edellyttää luonnonvarojen kestävämpää käyttöä, kasvihuonepäästöjen vähentämistä ja ympäristöä säästäviin tuotanto- ja kulutustottumuksiin siirtymistä. Aktiivisella kehittämistyöllä ja toimenpiteillä vaikutamme siihen, että kaupungin toiminnan, asukkaiden, yritysten ja muiden kumppaneiden haitalliset vaikutukset luontoon ja ympäristöön pienenevät. Kehitysohjelma tukee Luontoviisas Espoo ja Hiilineutraali Espoo -tiekarttojen työtä painottamalla ja kattamalla sellaisia teemoja, jotka ovat tiekartoissa jääneet vähälle huomiolle, joille ei ole varattu riittäviä resursseja tai jotka on tietoisesti rajattu niiden ulkopuolelle.

Kehitysohjelman aktiivinen työskentelykausi ajoittuu vuosille 2026–2028. Tänä aikana toteutetaan projekteja ja kehittämistoimia ohjelman hyötytavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelmasuunnitelmassa on osoitettu ensimmäiset ohjelman kautta toteutettavat toimenpiteet ja projektit. Työsuunnitelma tarkentuu ohjelmakauden edetessä. Ohjelmakauden alussa panostetaan erityisesti siihen, että ohjelmaryhmä ymmärtää aihepiirin ilmiöitä ja arvioi toimintaympäristön tilaa ohjelmatyön kohdentamisen ja rajaamisen tueksi.

Päätökset tuettavista projekteista ja toimenpiteistä tekee ohjelmaryhmä esitetyn ehdotuksen perusteella. Jokaiselle projektille valittu vastuhenkilö vastaa toimenpiteen tai projektin toteutuksesta ja raportoi siitä ohjelmaryhmälle tarpeen mukaan. Kaikkien tuettavien projektien ja toimenpiteiden tulee edistää yhden tai useamman hyötytavoitteen toteutumista. Toimenpiteet toteutetaan lähtökohtaisesti yhdessä kumppaneiden kanssa tai tiiviissä poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Ulkoista rahoitusta, esim. EU-hankerahoitusta hyödynnetään ohjelmatyössä tarkoituksenmukaisella ja ohjelman strategisia painopisteitä tukevalla tavalla.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Lähtötilanne kehitysohjelman kohdealueella	4
2.1	Ekologinen kestävyys Espoossa	5
2.2	Rajaukset ja yhteydet muuhun työhön.....	6
3	Tavoitteet ja rajaukset	8
3.1	Hyötytavoite 1: Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät.	8
3.2	Hyötytavoite 2: Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistytymisen mahdollisuudet paranevat.	9
3.3	Hyötytavoite 3: Espoolaiset elävät ja kuluttavat aiempaa kestävämmiin.....	10
3.4	Hyötytavoite 4: Vähähiilinen rakentaminen ja rakentamisen kiertotalous valtavirtaistuvat Espoossa.	11
4	Kehitysohjelman toteutus	11
4.1	Suunnitelma koko ohjelmakaudelle	11
4.2	Toimintasuunnitelma ensimmäiselle toteutusvuodelle 2026	12
5	Organisointi ja vastuut	13
5.1	Ohjelmaryhmä.....	13
6	Resurssit, kustannukset ja rahoitus	14
6.1	Henkilöresurssit.....	14
6.2	Rahoitus.....	15
7	Kehitysohjelman ohjaus ja seuranta	15
7.1	Projektien ja toimenpiteiden valinta	15
7.2	Seuranta ja raportointi.....	16
7.3	Kokouskäytännöt ja dokumentaatio.....	16
8	Kumppanit, sidosryhmät ja viestintä	17
8.1	Sidosryhmäyhteistyö	17
8.2	Yhteistyö muiden kehitysohjelmien kanssa	18
8.3	Viestintä	19
9	Riskit ja riskienhallinta	19
10	Edellytykset kehitysohjelman onnistumiselle	21

1 Johdanto

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma on yksi Espoon kaupungin poikkihallinnollisista kehitysohjelmissa valtuustokaudella 2025–2029. Kehitysohjelmissa toteutetaan Espoon kaupungin strategiaa eli Espoo-tarinaa. Kehitysohjelmat ovat yhteistyön, kehittämisen ja kokeilemisen alustoja, joiden avulla etsitään ratkaisuja valtuustokauden keskeisiin ilmiöihin ja haasteisiin.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä (28.4.2025) Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -kehitysohjelma painottuu ekologiseen kestävyteen. Ohjelmien tavoitteiden saavuttamista edistetään kehitysprojekteilla ja toimenpiteillä kaupungin toimialojen ja tulosyksiköiden yhteistyöllä sekä asukkaiden, kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on, että ohjelmasta saatuja oppeja ja uusia ratkaisuja voidaan jatkossa hyödyntää laajemminkin kaupungin työssä.

Kestävän kehityksen työtä on toteutettu poikkihallinnollisilla kehitysohjelmissa jo kolmen valtuustokauden ajan vuosina 2013–2025. Kaudella 2025–2029 ohjelmatyötä on rajattu ekologiseen kestävyteen. Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma seuraa kuitenkin aikaisempien ohjelmien jalanjäljissä ja rakentaa niissä kehitettyjen hyvien toimintatapojen, toimenpiteiden ja tunnistettujen jatkokehitystarpeiden varaan.

2 Lähtötilanne kehitysohjelman kohdealueella

Espoo on Suomen toiseksi suurin kaupunki. Se on kasvanut nopealla tahdilla yli 320 000 asukkaan kaupungiksi, jossa monimuotoisuus, luonto ja teknologia elävät rinnakkain. Verkostomainen kaupunki kasvaa edelleen erityisesti raideliikenteen vyöhykkeillä. Espoossa on vielä paljon metsää, vesistöjä ja muuta monimuotoista luontoa. Ne ovat asukkaille tärkeitä virkistytymisen ja rauhoittumisen paikkoja, jotka moni espoolainen kokee merkitykselliseksi. Voimakas väestönkasvu vaatii kuitenkin paljon rakentamista ja pienentää viheralueita. Tämä edellyttää rakentamisen ja luonnon säilyttämisen yhteensovittamista.

Maailmanlaajuisesti ilmastonmuutos ja luontokato eli luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ovat aikamme suurimpia ympäristökriisejä, joiden ratkaisemiseksi vaaditaan nopeita toimia myös paikallisella tasolla. Espoo on useiden kansainvälisten ja kansallisten sitoumusten ja sopimusten kautta sitoutunut toimimaan edelläkävijänä näiden kriisien ratkaisemiseksi. Ekologisen kestävyuden teemat nousevat vahvasti esille myös Espoo-tarinassa eli kaupungin strategiassa, jossa osoitetaan tavoitteita niin luontokadon pysäyttämiseksi, ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi kuin luonnon virkistyskäytön turvaamiseksi.

2.1 Ekologinen kestävyys Espoossa

Ekologisella kestävyydellä tarkoitetaan yleisesti biologisten järjestelmien ja ekosysteemien toimivuuden sekä uusiutumiskyvyn säilyttämistä ja ihmisen toiminnan sopeuttamista niin, ettei luonnon monimuotoisuus tai sen kestävyys vaarannu. Se on edellytys myös muiden kestävä kehityksen osa-alueiden toteutumiselle, sillä ilman biologisten prosessien toimivuutta ja monimuotoisuutta ei myöskään ihminen voi selvitä (www.ym.fi). Ekologisesti kestävä tulevaisuus edellyttää ihmisiltä luonnonvarojen kestävämpää käyttöä, kasvihuonepäästöjen vähentämistä ja ympäristöä säästäviin tuotanto- ja kulutustottumuksiin siirtymistä. Edellisellä valtuustokaudella kestävä kehityksen periaatteita on onnistuneesti sisällytetty kaupungin toimintaan. Useita projekteja toteutettiin erityisesti kiertotalouteen liittyvän yritystoiminnan, päästöttömän liikkumisen ja uusien energiaratkaisuiden vauhdittamiseksi.

Espoon alueen kasvihuonepäästöt ovat laskeneet -33 % vuosina 1990–2024 (www.ilmastovahti.espoo.fi), ja paljon kehitystä on tapahtunut erityisesti lämmityksen päästöjen vähentämisessä. **Ilmastonmuutoksen hillintä** edellyttää ensisijaisesti irtikytkentää fossiilisten polttoaineiden käytöstä. Espoon alueella syntyvien päästöjen vähentämisen toimenpiteet on koottu Hiilineutraali Espoo_2030 -tiekarttaan. Tiekartta päivitetään vuoden 2026 aikana vastaamaan uusimpia arvioita päästöjen kehityksestä. Alueellisten päästöjen lisäksi Espoon tavoitteena on vähentää myös kulutuksen päästöjä, joita syntyy Espoon rajojen ulkopuolella mm. ruoan tuotannosta, tavaroiden ja palvelujen kulutuksesta ja rakentamisesta, ja vaikuttaa asukkaiden valintoihin.

Luonnon monimuotoisuuden säilyminen edellyttää, että erilaisilla lajeilla on riittävästi elintilaa, niillä on mahdollisuus liikkua alueelta toiselle ja ekologiset prosessit toimivat normaalisti. **Luontokadon** merkittävin syy kaupungeissa on maankäytön muuttuminen, mikä pienentää lajien elinalueita, hävittää niitä tai pirstoo niitä irralleen toisistaan. Joskus myös ihmisten virkistäytyminen luonnossa kuluttaa maastoa niin, että ekosysteemin toimivuus kärsii. Ihmisen vaikutuksesta alueelle toiselle siirtyneet haitalliset vieraslajit leviävät hallitsemattomasti ja vievät elintilaa alkuperäisiltä lajeilta. Ympäristön saastuminen aiheuttaa esimerkiksi vesistöjen rehevöitymistä, joka heikentää niiden ekologista tilaa ja lajien elinmahdollisuuksia. Luontoviisas Espoo -tiekartassa esitetään Espoon keskeiset toimintatavat ja kehittämiskohteet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Tutkimustiedon ja hyvien käytäntöjen karttuessa luontoa huomioidaan jatkuvasti enemmän. Konkreettisia toimenpiteitä tehdään Espoossa myös mm. Luonnonsuojelun toimenpideohjelman, Vesiensuojelun toimenpideohjelman ja Ilmastonmuutoksen sopeutumisen toimintasuunnitelman kautta.

Luonnonvarojen kestävä käytön näkökulmasta kiertotalous edistää merkittäväällä tavalla neitseellisten luonnonvarojen käytön vähentämistä. Esimerkiksi kuluttajien kulutustottumuksiin vaikuttamiseksi uusia ratkaisuja tarvitaan kuitenkin edelleen, jotta

kulutus vähenee ja materiaalit pysyvät kierrossa mahdollisimman pitkään korjaamisen, vuokraamisen, jakamisen ja uudelleenkäytön kautta. Rakentamisen kiertotaloutta voidaan edistää esimerkiksi tekemällä tilavarauksia maamassojen tai rakennusmateriaalien väliaikaiselle säilytykselle.

Ympäristön saastumisen ja ympäristökuormituksen vähentämiseksi Espoolla on käytössään ympäristönsuojelumääräykset, jotka täydentävät olemassa olevaa lainsäädäntöä. Ne velvoittavat jokaista kaupungin alueella toimivaa käsittelemään asianmukaisesti esimerkiksi jätteet ja jätevedet. Merkittävimpiä laitoksia myös valvotaan säännöllisesti ympäristövalvontaohjelman mukaisesti. Kuluttajien ympäristökuormituksen vähentämiseksi tietoisuutta esimerkiksi kodin kemikaalien ja toimintatapojen ympäristövaikutuksista tulisi kuitenkin lisätä.

2.2 Rajaukset ja yhteydet muuhun työhön

Valtuustokaudella 2021–2025 valmistuivat Hiilineutraali Espoo -tiekartta ja Luontoviisas Espoo -tiekartta, jotka ohjaavat kaupungin työtä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi:

Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartta kokoaa Espoon kaupungin oman sekä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön ja konkreettiset toimenpiteet hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

Hiilineutraaliudella tarkoitetaan sitä, että kaupunki aiheuttaa vuodessa vain sen verran kasvihuonekaasupäästöjä kuin niitä pystytään sitomaan. Merkittävimmät alueelliset päästölähteet ovat rakennusten lämmitys, sähkönkulutus ja liikenne. Kaupunginhallitus seuraa tiekartan etenemistä vuosittain.

Luontoviisas Espoo

Luontoviisas Espoo -tiekartta esittää Espoon luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tavoitteet vuoteen 2035 saakka. Tiekartan toimenpiteillä tavoitellaan luonnon kokonaisuheikentymättömyyttä. Se on tila, jossa ihmistoiminta ei aiheuta luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä tai luonnon ihmisille tarjoamia ekosysteemipalveluita.

Hiilineutraalius ja luonnon kokonaisuheikentymättömyys ovat suurelle ja jatkuvasti kasvavalle kaupungille haastavia tavoitteita, joiden saavuttaminen vaatii laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Edellä esitetyt tiekartat ja niille perustetut seuranta-, ohjaus- ja projektiryhmät toteuttavat ja ohjaavat kehittämistyötä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma tukee tiekarttatyötä painottamalla ja kattamalla sellaisia teemoja, jotka ovat tiekartoissa jääneet vähälle huomiolle, joille ei ole varattu riittäviä resursseja tai jotka on tietoisesti rajattu niiden ulkopuolelle. Kaupungin linjaorganisaation toiminnan ja käytäntöjen kehittäminen tapahtuu tiekarttojen kehittämiskokonaisuuksien ja toimenpiteiden kautta.

Espoo on sitoutunut edistämään toiminnassaan YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (SDG). Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma vastaa osaltaan erityisesti seuraavien YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumiseen.

Suora vaikutus

Edistämme Espoon hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista rakentamisen päästöjä pienentämällä ja kiertotaloutta edistämällä.

Monimuotoinen vesiluonto on Espoon rikkaus, vaikka kaikkien vesistöjen ekologinen laatu ei ole vielä hyvä. Edistämme kumppanuuksia ja yhteistyötä esimerkiksi Itämeren suojelemiseksi.

Espoossa luontokatoa aiheuttaa erityisesti maankäytön muuttuminen, mutta myös esimerkiksi ympäristösaasteet ja haitalliset vieraslajit. Vauhditamme tutkimus- ja kehittämissyhteistyötä ja vahvistamme kumppanuuksia luontokadon pysäyttämiseksi.

Välillinen vaikutus

Luontokosketus ja luonnossa oleskelu parantavat tutkitusti ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Ohjelman kautta lisäämme luonnosta saatavia terveyshyötyjä ja parannamme luonnossa virkistäytymisen edellytyksiä Espoossa.

Uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto on keskeinen osa Espoon hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Kannustamme asukkaita omaksumaan kestävämpiä elämäntapoja.

Espoo toimii kokeilualustana, jossa mahdollistamme innovatiiviset, kaupunkivihreää lisäävät ja hiilineutraaliutta edistävät kokeilut. Tuemme kestävydestä ja luontopohjaisista ratkaisuista syntyvän uuden liiketoiminnan kehittymistä.

Liikkumisen mahdollistaminen on keskeinen osa kestävästä kaupunkia. Kannustamme asukkaita liikkumaan kestävämmällä.

Edistämme uusien kiertotalousratkaisuiden kehittymistä, kehitämme julkisten hankintojen kestävyyskriteereitä ja kannustamme myös asukkaita vastuulliseen kuluttamiseen.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kumppanuutta, osallisuutta ja yhdessä tekemistä. Teemme tutkimusyhteistyötä, luomme rakenteellisuutta asukas-yhteistyöhön ja kehitämme yrityskumppanuuksia.

3 Tavoitteet ja rajaukset

Ohjelman tavoitteena on lisätä tietoa ja kehittää uudenlaisia ratkaisuja kaupungin ilmasto- ja luontotyön tueksi: vuonna 2029 Espoon toimintatavoista hiilineutraaliuden saavuttamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi ottavat mallia muutkin kaupungit. Espoolla on merkittäviä ja pitkäjänteisiä kumppanuuksia, joiden kautta lisäämme luonto- ja ilmastotyömme vaikuttavuutta. Espoolaiset asukkaat ovat tietoisia ja kiinnostuneita kestävästä elämäntavoista ja osallistuvat aktiivisesti Espoon luonnon hyväksi tehtävään työhön. Aktiivisella kehittämistyöllä vähennämme kaupungin ja koko Espoo-yhteisön haitallisia vaikutuksia ympäristöön, hillitsemme luonnonvarojen ylikulutusta, tuemme luonnon monimuotoisuutta ja vahvistamme espoolaisten luontosuhdetta.

Ohjelmalle on määritetty neljä tarkempaa hyötytavoitetta, jotka kuvaavat ohjelmatyöllä tavoiteltavia tuloksia ja muutoksen suuntaa. Jokaiselle tavoitteelle on asetettu mittarit, joilla toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan. Mittareita kehitetään edelleen loppuvuodesta 2026, kun ohjelmatyöstä ensimmäisen kerran raportoidaan ja ensimmäiset projektit ovat käynnistyneet.

3.1 Hyötytavoite 1: Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät.

Tuemme aktiivisesti luontopohjaisten ratkaisujen käyttöönottoa Espoossa. Toteutamme aktiivisia kehittämistoimia, kokeiluja ja selvityksiä, joilla mahdollistetaan luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkivihreää lisääviä ratkaisuja. Toimia kohdennetaan erityisesti kaupunkipuuston lisäämiseksi ja pienialaisten viherryttämiskokeiluiden toteuttamiseksi, laajempien luontoalueiden monimuotoisuuden vahvistamiseksi, vieraslajien torjumiseksi sekä

perinnebiotooppien ja uuselinympäristöjen hoidon edistämiseksi. Kiritämme, kannustamme ja tuemme myös yrityksiä, yhteisöjä ja yksityisiä maanomistajia vähentämään luontohaittoja ja lisäämään monimuotoisuutta sekä seuraamme luonnonarvomarkkinoiden kehittymistä Suomessa.

Alatavoite	Mittarit tavoitteen toteutumisen arvioimiseksi	Yksikkö ja tavoitearvo ohjelmakauden päätyessä
Espoossa on luonnon kannalta monimuotoisiksi kehittyviä alueita.	Ohjelman tuella toteutettujen luonnon monimuotoisuutta tukevien toimenpiteiden pinta-ala ja vaikuttavuus. <i>Toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnissa voidaan huomioida esim. lajiston ja luontotyyppien uhanalaisuus, potentiaalisen vihermassan määrä, luontopohjaiset ratkaisut ja lisäisyys suhteessa alueen aikaisempaan viherpinta-alan määrään.</i>	Neliömetri (m ²) sekä laadullinen arviointi. Tavoite: kasvava trendi

3.2 **Hyötytavoite 2: Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistäytymisen mahdollisuudet paranevat.**

Espoossa luonto on asukkaiden hyvinvoinnin lähde, joka tukee espoolaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaalista vuorovaikutusta.

Kumppaniyhteistyön, hankintojen ja kokeilujen kautta mahdollistamme sen, että monipuoliset luontokokemukset ja –elämykset tuodaan osaksi asukkaiden arjen palveluita. Vuorovaikutteisilla menetelmillä ja kampanjoilla tuomme luontoaiheet osaksi kulttuuria sekä kasvatus- ja opetustyötä. Tuemme erilaisista taustoista tulevien ja eri ikäisten espoolaisten, erityisesti lasten ja nuorten luontosuhteen kehittymistä ja luonnon arvostusta.

Edistämme luonnossa virkistäytymisen olosuhteita ja ulkoilukohteiden kulutuskestävyyttä, jotta Espoon viher- ja virkistysalueet tarjoavat terveyshyötyjä jatkossakin. Arvioimme, kehitämme ja kokeilemme ratkaisuja kasvavan virkistyskäyttöpaineen ja eri ulkoilu- ja retkeilymuotojen ohjaamiseksi luonnon kannalta kestävästi. Viestinnällä ja markkinoinnilla kannustamme ja ohjaamme espoolaisia virkistäytymään luonnossa.

Alatavoite	Mittarit tavoitteen toteutumisen arvioimiseksi	Yksikkö ja tavoitearvo ohjelmakauden päätyessä
Eri-ikäiset ja erilaisista taustoista tulevat espoolaiset lisäävät luonnossa liikkumistaan.	Ohjelman tuella järjestettyjen osallistavien ja eri asukasryhmille kohdennettujen tapahtumien kävijämäärä.	Henkilömäärä (hlö) kohderyhmittäin. Tavoite: 1000 hlö

Ulkoilumahdollisuudet luontoliikunnan eri muodoilla paranevat luontokohteita tarpeettomasti kuluttamatta.	Ohjelman tuella toteutettujen toimenpiteiden vaikutukset asukkaiden luontovirkistysmahdollisuuksiin.	Laadullinen arviointi
---	---	-----------------------

3.3 Hyötytavoite 3: Espoolaiset elävät ja kuluttavat aiempaa kestävämmiin.

Tuemme espoolaisten kestäviä elämäntapoja ja vähennämme kulutusperäisiä päästöjä, jotka aiheutuvat ensisijaisesti asumisesta, liikkumisesta, ruoasta sekä tavaroiden ja palveluiden kulutuksesta. Lisäämme tietoa kulutusvalintojen ympäristövaikutuksista, jotta jokaisella espoolaisella on arjessaan mahdollisuus tehdä kestävämpiä valintoja. Vaikutamme siihen, että kasvisruoan kulutus lisääntyy, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuudet kasvavat ja tavaroiden uudelleenkäyttö ja kierrättäminen arkipäiväistyvät. Ympäristön ja luonnon tilasta viestitään aktiivisesti ja ikäryhmän tasolle sopivilla osallistamisen tavoilla. Tuemme espoolaisten yhdistysten ja yhteisöjen vastuullisuustyötä ja toimenpiteitä ympäristön hyväksi Espoossa.

Alatavoite	Mittarit tavoitteen toteutumisen arvioimiseksi	Yksikkö ja tavoitearvo ohjelmakauden päätyessä
Kasvipohjaisten ruokavaihtoehtojen kulutus lisääntyy Espoossa.	Ohjelman tuella toteutettujen toimenpiteiden vaikutukset kasvipohjaisten vaihtoehtojen tarjontaan ja käyttöön sekä ruokahävikin määrään.	Laadullinen arviointi.
Kestävien kulkumuotojen käyttö Espoon tarjoamien palveluiden ääreen on vaivatonta.	Ohjelman tuella saatu vaikutus kestävien kulkumuotojen käyttöön.	Laadullinen arviointi
Tavaroiden uudelleenkäyttö, kierrättäminen ja kiertotalous arkipäiväistyvät.	Ohjelman tuella saatu vaikutus tavaroiden kierrätykseen ja luonnonvarojen säästämiseen.	Laadullinen arviointi
Espoolaiset ovat tietoisia valintojensa ympäristövaikutuksista.	Ohjelman tuella toteutettujen uusien viestintätoimenpiteiden saavuttavuus ja vaikutukset kestävien kulutusvalintojen edistämiseen.	Tavoitettujen henkilöiden määrä (hlö) ja laadullinen arviointi. Tavoite: 10 000 hlö.

3.4 Hyötytavoite 4: Vähähiilinen rakentaminen ja rakentamisen kiertotalous valtavirtaistuvat Espoossa.

Vauhditamme rakentamisen vähähiilisyyttä edistäviä ja kiertotalouden mukaisia ratkaisuja. Edistämme rakennusten teknistä käyttöikää pidentävien ja kestävän korjausrakentamisen ratkaisujen käyttöönottoa sekä rakennusosien ja kalusteiden kierrätystä. Jatkamme kestävän purkamisen, infrarakentamisen päästöjen vähentämisen ja rakennusmateriaalien uudelleenkäytön pilotointia ja jalkautusta. Yhdessä kumppaneiden kanssa etsimme ratkaisuja rakentamisen ilmasto- ja luontovaikutusten vähentämiseksi.

Alatavoite	Mittarit tavoitteen toteutumisen arvioimiseksi	Yksikkö ja tavoitearvo ohjelmakauden päättyessä
Kerrytämme kokemusta vähähiilisestä rakentamisesta ja rakentamisen kiertotaloudesta.	Ohjelman tukemat hankkeet, toimenpiteet ja ratkaisut rakentamisen kiertotalouteen ja vähähiilisyyden edistämiseen.	Määrä (kpl) tai laadullinen arviointi. Tavoite: kasvava trendi.

4 Kehitysohjelman toteutus

4.1 Suunnitelma koko ohjelmakaudelle

Kehitysohjelman aktiivinen työskentelykausi on noin 3 vuotta, alkaen vuoden 2026 alusta ja päättyen vuoden 2028 loppuun. Tänä aikana toteutetaan useita projekteja ja kehittämistoimia ohjelman hyötytavoitteiden saavuttamiseksi. Ohessa on esitetty karkean tason suunnitelma kehitysohjelman toteutuksesta. Työsuunnitelma tarkentuu ohjelmakauden edetessä.

Vuosi	Toiminnan painopiste
2025	<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärrys ohjelman aihepiireistä, toimintaympäristön tilasta ja kehittämistarpeista.
2026	<ul style="list-style-type: none"> • Ymmärrys ohjelman aihepiireistä, toimintaympäristön tilasta ja kehittämistarpeista. Kohdekäynnit ja asiantuntijavierailut. • Yhteistyön ja kumppanuuksien vahvistaminen ohjelman painopistealueilla. • Toimenpiteiden ja ohjelmatyön painopisteiden priorisointi, projektiaihioiden valmistelu. Ensimmäisten projektien käynnistäminen. • Tarvittaessa rahoituksen hakeminen ohjelmakauden projekteille

2027 ja 2028	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyön ja kumppanuuksien vahvistaminen ohjelman painopistealueilla • Ensimmäisten projektien vaikuttavuuden arviointi, jatkotoimenpiteiden valmistelu ja toteuttaminen. • Tarvittaessa rahoituksen hakeminen ohjelmakauden projekteille
2029	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjelmakauden vaikuttavuuden arviointi ja loppuraportointi, tarpeet jatkokehitykselle

Osana kansallisten [Terveyttä luonnosta -ohjelman](#) valmistelua Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on suunnitellut vuodelle 2027 erityistä Terveyttä luonnosta -teemavuotta. Teemavuoden tavoitteena on kannustaa kuntia, työnantajia ja muita toimijoita tekemään terveyttä edistäviä luontotekoja, kutsua kaikki ulos luontoon sekä koota järjestöjen ja muiden toimijoiden työtä ja tapahtumia ohjelman sateenvarjon alle. Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -kehitysohjelma osallistuu teemavuoden viettämiseen ja panostaa vuonna 2027 erityisesti luonnosta saatavien terveyshyötyjen edistämiseen ja viestimään toimenpiteistä teemavuoden kautta.

4.2 Toimintasuunnitelma ensimmäiselle toteutusvuodelle 2026

Ekologisen kestävyuden toteutuminen ja tavoitteet ovat laaja-alaisia haasteita, joiden ratkaiseminen vaatii yhteistyötä ja kumppanuuksien rakentamista. Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma käynnisti toimintansa tammi-helmikuussa 2026 avaamalla avoimen ideahaun, jolla kerättiin laajasti toimenpide-ehdotuksia ja kumppaneita niiden toteuttamiseksi. Ideahakuun saatiin yhteensä 107 ehdotusta, joista kehitysohjelman ohjausryhmä valitsi joitakin kymmeniä edelleen kehitettäväksi. Alustavia ideoita jatkokehitetään kevään 2026 aikana konkreettisiksi projekteiksi kaupungin henkilöstön ja muiden kumppaneiden yhteistyönä.

Jotta ohjelmatyölle saadaan jatkuvuutta ja kehittämisestä pitkäjänteistä, useampi projekti suunnitellaan kestäväksi koko ohjelmakauden ajan. Ohjausryhmän jatkokehitykseen valitsemat aiheet on listattu liitteeseen 1, ja niiden toteutusta tarkennetaan varsinaisissa projektisuunnitelmissa kevään 2026 aikana. Jokaisesta projektista tai toimenpiteestä tehdään erikseen arviointi myös sen jatkokäytöstä ja vaikuttavuudesta.

Ohjelmakaudella 2021–2025 käynnistettyjä ja edelleen käynnissä olevia projekteja ei sisällytetä mukaan Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -kehitysohjelmaan. Niiden tuloksia ja oppeja kuitenkin hyödynnetään uusien projektien ja toimenpiteiden valmistelussa.

5 Organisointi ja vastuut

Ohjelman omistaja, Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Olli Isotalo vastaa strategisella tasolla ohjelmasta ja sen hyötytavoitteiden toteutumisesta.

Kehitysohjelman ohjelmapäällikkönä toimii ympäristöasiantuntija Anna Hakala. Ohjelmapäällikkö vastaa ohjelman operatiivisesta johtamisesta ja toimenpiteiden edistymisestä, raportoinnista, talouden seurannasta, seurantatietojen kokoamisesta ja viestinnästä. Hän raportoi ohjelman edistymisestä ohjelman omistajalle ja ohjelmaryhmälle.

Ohjelmalle nimetty viestintäasiantuntija tukee ohjelmapäällikköä viestintään liittyvissä tehtävissä. Espoon projekti- ja ohjelmatoimisto tukee ohjelmapäällikköä ohjelmajohtamisen toimintatavoissa ja osaamisen kehittämisessä, toiminnan seurannassa ja arvioinnissa sekä ohjelmien välisen yhteistyön rakentamisessa.

Ohjelmaryhmän puheenjohtajana toimii kaupunginvaltuutettu Tiina Elo (Vihr.) ja varapuheenjohtajana kaupunginvaltuutettu Mia Nores (Kok.). Puheenjohtajisto suunnittelee ohjelmaryhmän kokousten sisällön yhdessä ohjelmapäällikön ja omistajan kanssa ja vastaa kokousten läpiviennistä.

5.1 Ohjelmaryhmä

Ohjelmaryhmä koostuu luottamushenkilöjäsenistä ja viranhaltijajäsenistä sekä nuorisovaltuuston edustajasta. Jokaisella jäsenellä omistajaa ja ohjelmapäällikköä lukuun ottamatta on henkilökohtainen varajäsen, joka osallistuu kokouksiin tarvittaessa varsinaisen jäsenen ollessa estyneenä.

Ohjelmaryhmän puheenjohtaja: Tiina Elo (Vihr.), varajäsen Sonja Peschkow (Vihr.)

Varapuheenjohtaja: Mia Nores (Kok.), varajäsen Pekka Lempiäinen (Kok.)

Ohjelman omistaja: Olli Isotalo, Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Ohjelmapäällikkö: Anna Hakala, ympäristöasiantuntija

Jäsenet:

Aino Laine (SDP), varajäsen Joonas Koski (SDP)

Martin Heinrichs (RKP), varajäsen Crista Grönroos (RKP)

Liisa Tuomi (Vas.), varajäsen Miika Ihonen (Vas.)

Tarja Söderman, ympäristöjohtaja, varajäsen Paula Kuusisto-Hjort, suunnittelupäällikkö

Helena Kyrki, vs. kestävän kehityksen johtaja, varajäsen Reetta Jänis, kehittämisspäällikkö

Susanna Tommila, kulttuurijohtaja, varajäsen Tapio Taskinen, liikuntapalvelupäällikkö

Ulla Lehtonen, varhaiskasvatuksen johtaja, varajäsen Saara Salmi-Rautiainen, varhaiskasvatuksen asiantuntija

Nuorisovaltuuston edustajana toimi vuonna 2025 Lahja Pietilä, varajäsenenään Edwin Kivijärvi ja vuonna 2026 Tapio Tiihonen, varajäsenenään Lahja Pietilä.

Ohjelmaryhmän jäsenet voivat ohjata ja tukea kehitysohjelman työskentelyä ja toteutumista esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Sitoutuminen ohjelmasuunnitelmaan ja ohjelman hyötytavoitteisiin
- Perehtyminen toimintaympäristöön ja sen kehittämistarpeisiin
- Ohjelman ja sen projektien edistymisen seuranta ja ohjaus
- Osallistuminen ohjelman toimenpiteiden valmisteluun ja valintaan mm. tuomalla aktiivisesti omalta toimialalta, vastuualueelta tai ryhmästä ehdotuksia toimenpiteille ja projekteille
- Aktiivinen tiedottaminen ja viestintä kehitysohjelman toiminnasta jäsenen omalla vastuualueella tai muiden luottamushenkilöiden kanssa
- Myötävaikuttaminen hyötytavoitteiden saavuttamiseen ja toimenpiteiden onnistumiseen mm. edistämällä luottamushenkilöiden, johdon ja työntekijöiden sitoutumista ohjelman tavoitteisiin.

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelmalle ei ole ohjelmakauden alussa nimetty pysyviä asiantuntijajäseniä. Ohjelmaryhmän kokouksiin voidaan kuitenkin kutsua tarpeen mukaan vierailevia asiantuntijoita ja kumppaneiden edustajia esittelijöiksi.

6 Resurssit, kustannukset ja rahoitus

6.1 Henkilöresurssit

Ohjelman tehokas ja vaikuttava toteutus vaatii laaja-alaista osaamista ekologisen kestävyuden eri teemoista ja ympäristöongelmien ratkaisusta. Substanssiosaamisen lisäksi ohjelma kaipaa asiantuntemasta laajan ohjelmatyön hallinnasta sekä verkostomaisen kumppaniyhteistyön johtamisesta.

Arvio henkilöstöresurssien tarpeesta ohjelmatyön toteuttamiseksi:

- Ohjelmapäällikkö: 0,80 htv/vuosi
- Ohjelman omistaja: 0,1 htv/vuosi
- Ohjelman puheenjohtajisto: 0,1 htv/vuosi (2 hlöä)
- Ohjausryhmän jäsenet (tai varajäsenet jäsenen ollessa estyneenä): 30 h/vuosi (10 hlöä)
- Ohjelmapäällikön asiantuntijatuki: yhteensä noin 200 h/vuosi (3–15 hlöltä)
- Viestintävastaava: 30 h/vuosi

Tämän lisäksi työaika kuluu ohjelman projektien ja toimenpiteiden toteutukseen. Tätä työtä tehdään laajasti kaupungin toimialoilla ja ulkoisten kumppaneiden toimesta, jolloin ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittava todellinen työmäärä on moninkertainen yllä olevaan arvioon verrattuna. Kuluvien työtuntien määrä riippuu paljon projektien määrästä ja laajuudesta.

6.2 Rahoitus

Talousarvion yhteydessä ohjelmatyölle on varattu 200 000 € vuodelle 2026. Lisäksi ohjelman alla toteutettaville projekteille voidaan hakea ulkoista rahoitusta. Kustannus- ja rahoitussuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan saatujen rahoituspäätösten perusteella. Ohjelman alla toteutettaville projekteille ei ole myönnetty ulkoista rahoitusta vuonna 2026.

Vuoden 2026 käyttösuunnitelma:

Palkkiot (kokouspalkkiot, puheenjohtajien vuosipalkkiot, kilometrikorvaukset, ansionmenetykskorvaukset, matkakorvaukset)	30 000 €
Majoitus- ja ravintolapalvelut (tilavaraukset, tarjoilut, sidosryhmä- ja yhteistyötapaamiset)	10 000 €
Ostopalvelut (asiantuntijapalvelut, selvitykset, viestintä)	160 000 €
Henkilöstökulut (esim. harjoittelija tai muu ohjelmapäällikön tuki)	0 €
YHTEENSÄ	200 000 €

7 Kehitysohjelman ohjaus ja seuranta

7.1 Projektien ja toimenpiteiden valinta

Tuettavien projektien ja toimenpiteiden tulee tukea tiiviisti Espoo-tarinan ja ohjelman hyötytavoitteiden toteutumista. Kaupungin henkilöstö ja kumppaneiden edustajat voivat ehdottaa ohjelmaryhmälle näihin tavoitteisiin vastaavia toimenpiteitä. Ehdotuksen jättäjä tai ohjelmapäällikkö esittelee ehdotukset ohjelmaryhmälle, joka päättää yhdessä ohjelman kautta toteutettavista projekteista ja toimenpiteistä. Joissain tapauksissa ulkoisen rahoituksen hakeminen ja saaminen voi olla ehtona projektin käynnistämiseksi.

Esitetyt toimenpide-ehdotuksia arvioidaan seuraavilla kriteereillä:

1. Toimenpide edistää yhden tai useamman hyötytavoitteen toteutumista.
2. Toimenpide toteutetaan yhdessä kumppaneiden kanssa ja/tai sen toteutukseen osallistuu poikkihallinnollisesti useampi kaupungin yksiköistä.
3. Toimenpide on uusi, eikä se kuulu kiinteästi kaupungin perustoimintaan. Toimenpidettä ei toteutettaisi ilman ohjelman tukea.

4. Toimenpiteellä on suuri vaikuttavuus ja sen toteuttaminen tuo lisäarvoa kaupungin ja/tai kumppaneiden toimintaan.
5. Toimenpide on toteutettavissa käytössä olevien resurssien puitteissa.

Kaikilla projekteilla on vastuuhenkilö, joka on joko kaupungin työntekijä tai kumppanin edustaja. Hän vastaa toimenpiteen tai projektin toteutuksesta ja raportoi siitä ohjelmaryhmälle tarpeen mukaan. Henkilöresurssien käytöstä toimenpiteen tai projektin toteutukselle tulee aina sopia oman esihenkilön kanssa. Käytettävissä olevasta rahoituksesta riippuen projekteihin voidaan rekrytoida myös määräaikainen projektipäällikkö tai -työntekijä.

7.2 Seuranta ja raportointi

Ohjelmaryhmä seuraa kokouksissaan ohjelmaan sisällytettyjen projektien ja toimenpiteiden etenemistä ja ohjelman budjettia. Ohjelmaryhmä tekee vuosittain itsearvioinnin ohjelmatyön etenemistä ja sille asetettujen hyötytavoitteiden toteutumista.

Kehitysohjelmien etenemisestä raportoidaan valtuustolle puolivuositain osavuositarkastuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Raportoinnin painopiste on projektien ja toimenpiteiden tuotoksissa ja hyötytavoitteiden toteutumisessa. Vuodenvaihteen raportointien yhteydessä kuvataan myös suunnitellut projektit ja toimenpiteet seuraavalle toteutusvuodelle.

Ohjelmakauden puolivälissä tehdään laajempi puolivälitarkastelu, jossa arvioidaan ohjelman tilannetta, tuloksia, hyötytavoitteiden toteutumisenäkymiä ja toimintaympäristön muutoksia. Ohjelman loppuraportti laaditaan alkuvuodesta 2029.

7.3 Kokouskäytännöt ja dokumentaatio

Ohjelmaryhmän kokouksia järjestetään 8–12 kertaa vuodessa. Tarvittaessa kokouksia pidetään etäyhteyksin. Esityslista ja mahdolliset esittelymateriaalit jaetaan ohjausryhmän jäsenille noin viikkoa ennen kokousta.

Ohjelmaryhmän puheenjohtajat, omistaja ja ohjelmapäällikkö tapaavat aina ennen varsinaista ohjelmaryhmän kokousta. Johtoryhmä käy läpi ohjelmatyön ajankohtaiset asiat ja valmistelee tulevassa kokouksessa käsiteltävät asiat ja esityslistan.

Ohjelmaryhmän kokouksista pidetään pöytäkirjaa, jonka tarkastajiksi valitaan kaksi kokoukseen kokoaikaisesti osallistunutta varsinaista jäsentä tai varajäsentä. Pöytäkirjantarkastajat ja kokouksen puheenjohtaja tarkastavat ja hyväksyvät kokousmuistion, joka julkaistaan espoo.fi-sivuilla korkeintaan kaksi viikkoa kokouksen jälkeen.

Ohjelmaryhmän toimintaan liittyvistä asioista jäseniä tiedotetaan pääsääntöisesti sähköpostitse. Ohjelmatyötä varten on perustettu myös Teams-työtila, jonne tallennetaan kaikki ohjelmaan liittyvä dokumentaatio ja aineistot. Työtilan kautta on mahdollista käydä myös epävirallista keskustelua. Viralliset tiedonannot toimitetaan jäsenille aina sähköpostitse.

8 Kumppanit, sidosryhmät ja viestintä

8.1 Sidosryhmäyhteistyö

Ekologisen kestävyys saavuttamisen kannalta on ratkaisevaa, kuinka hyvin yhteistyö kumppaneiden kanssa onnistutaan rakentamaan ja toteuttamaan: Espoon oman toiminnan kehittämisen lisäksi oleellista on tunnistaa kaupungin mahdollisuudet tukea ja kirittää esimerkiksi yksityisen sektorin, asukkaiden, yhdistystoiminnan, oppilaitosten ja tutkimuslaitosten tekoja luonnon ja ympäristön puolesta. Siksi yhteistyötä tehdään ja rakennetaan laajasti kaupungin omien toimialojen ja keskeisten kumppaneiden välille.

Kumppani- ja sidosryhmäyhteistyö rakentuu yhteisille projekteille ja toimenpiteille. Oheiseen taulukkoon on listattu joitakin yhteistyötahoja, joiden kanssa yhteisen toiminnan suunnittelu ja toteutus voisi tuoda ohjelmatyölle lisäarvoa.

Kumppani/ sidosryhmä	Rooli kehitysohjelmassa	Osallistuminen ja huomiointi
Suomalaiset kaupungit ja kunnat, mm. 10-kaupunkiyhteistyö, naapurikaupungit ja -kunnat	Osaamisen ja tiedon jakaminen.	Tiedonjakoa ja yhteisten kehittämistarpeiden tunnistamista.
Kansainväliset kumppanit ja verkostot, mm. Eurocities, ICLEI, EU Mission Cities	Osaamisen ja tiedon jakaminen, hyvät käytännöt eurooppalaisissa kaupungeissa, verkostovaikuttaminen ja edunvalvonta EU-tasolla, rahoitushauissa ja hanketoiminnassa tarvittavat kumppanuudet	Tiedonjakoa ja hyvien käytäntöjen esittelyä kaupunkien kesken, mahdollisesti hankekumppaneita ja tukea rahoitushakuun.
Kotimaiset ja kansainväliset rahoittajakumppanit, mm. YM, TEM, Sitra, Uudenmaan liitto, Business Finland, EU	Projektien rahoittaminen ja ohjaus, hanketoiminnassa tarvittavien kumppanuuksien rakentaminen	Ulkoisen rahoituksen hankkeiden ohjaus, seuranta ja raportointi
Espoossa toimivat suuryritykset, pk-yritykset ja startupit	Uusien ratkaisujen kehittäminen ja skaalaaminen, tiedon tuottaminen,	Mahdollisesti mukana projekteissa ja toimenpiteissä, rooli vaihtelee.

	sitoutuminen ohjelman tavoitteisiin	
Espoon konserniyhteisöt, mm. HSY, HSL, Espoon Asunnot, Espoo Catering	Tiedon tuottaminen, uusien ratkaisujen kehittäminen ja jalkauttaminen, sitoutuminen ohjelman tavoitteisiin.	Mahdollisesti mukana projekteissa ja toimenpiteissä, rooli vaihtelee.
Espoolaiset yhdistykset ja asukkaat	Näkemyksen esilletuominen, osallistuminen ja vaikuttaminen, toimenpiteiden toteutus, ohjelman tavoitteiden jalkauttaminen käytäntöön	Ohjelman tavoitteiden jalkauttaminen käytäntöön.
Tutkimus- ja oppilaitokset, mm. Omnia, Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, VTT, Luke, Syke	Tutkimuksen tekeminen ja tiedon tuottaminen, uusien ratkaisujen kehittäminen ja jalkauttaminen	Mahdollisesti mukana projekteissa ja toimenpiteissä, rooli vaihtelee.
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	Tiedon tuottaminen, uusien ratkaisujen kehittäminen ja jalkauttaminen, sitoutuminen ohjelman tavoitteisiin.	Mahdollisesti mukana projekteissa ja toimenpiteissä, rooli vaihtelee.

8.2 Yhteistyö muiden kehitysohjelmien kanssa

Valtuustokaudella 2025–2029 Espoossa on käynnissä neljä kehitysohjelmaa, jotka vastaavat Espoo-tarinassa esitettyihin keskeisiin ilmiöihin. Aikakautemme keskeiset haasteet ovat vahvasti sidoksissa myös toisiinsa, joten yhteistyö kehitysohjelmien välillä voi olla hyödyllistä niiden vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Tapahtumien Espoo -ohjelma kehittää Espoon kaupunkikulttuuria, viihtyisyyttä ja omaleimaisuutta kaupunkikeskuksissa. Ohjelmien välillä yhteisiä teemoja ovat mm. kestävä liikunnan edistäminen, osallisuuden edistäminen ja espoolaisten yhdistysten toimintaedellytysten tukeminen. Ohjelmien välinen yhteistyö voi mahdollistaa esimerkiksi kolmannen sektorin kanssa toteutettavien ja vastuullisuustyöhön keskittyvien tapahtumien tuotannon, yhdistysten avustukset ja kaupungin vapaaehtoistoiminnan selkeyttämiseen tähtäävät toimenpiteet.

Yhteisöllinen Espoo -ohjelma keskittyy lisäämään espoolaisten osallisuuden kokemuksia, vähentämään yksinäisyyttä ja segregatiota sekä edistämään alueellista yhteisöllisyyttä. Ohjelmilla voi olla yhteisiä kiinnostuksen kohteita esimerkiksi aluekohtaiseen kehitykseen, jolloin kaupunkivihreän lisäämisellä ja vastaavilla toimilla voidaan vaikuttaa myös kaupunkikeskusten viihtyisyyteen, turvallisuuteen ja asukkaiden osallisuuden kokemuksiin. Yhteisiä toimenpiteitä ja kehittämistä voidaan suunnitella myös maahanmuuttajaväestön hyvinvoinnin ja luontosuhteen edistämiseksi.

Yritysten ja yrittäjyyden Espoo -ohjelma tavoittelee Espoosta Euroopan innovaatioiden keskittymää, jossa yritykset kasvavat Espoossa ja juurtuvat sinne. Ohjelmien välinen yhteistyö voi tukea esimerkiksi luontokokemuksia hyödyntävien elämyspalveluiden toimintaedellytyksiä Espoossa. Vastuullisuustyö on tulevaisuudessa kaikenkokoisten yritysten valttikortti, johon liittyvät toimenpiteet voivat muodostua yhteisiksi molempien kehitysohjelmien työlle.

8.3 Viestintä

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelmalle on laadittu erillinen viestintäsuunnitelma, joka kokoaa yhteen viestinnän tavoitteet, pääviestin, kohderyhmät ja kanavat sekä alustavan aikataulun. Viestintäsuunnitelma löytyy liitteestä 2.

Viestinnän tavoitteet ohjelmakauden 2025–2029 aikana:

1. Kaupungin keskeisimmät sidosryhmät ja kumppanit tunnistavat ja tarjoavat aktiivisesti mahdollisuuksia yhteistyölle ja uusille kumppanuuksille. Espoon kaupunki näyttäytyy houkuttelevana asiantuntija- ja yhteistyökumppanina ekologista kestävyttä edistävissä toimenpiteissä.
2. Kaupunkiorganisaation sisällä keskeiset viranhaltijat (sekä asiantuntijat että johto) ovat tietoisia ohjelman toimenpiteistä, tunnistavat niiden vaikutuksen omaan työhönsä ja auttavat jalkauttamaan ohjelman tavoitteita käytäntöön.
3. Espoon asukkaat tietävät, että kaupunki tekee aktiivisia toimia luontokadon pysäyttämiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Asukkaat tunnistavat oman roolinsa ekologisen kestävyuden edistämässä.

Ohjelmakauden alussa viestintätoimet painottuvat ohjelman tunnettuuden lisäämiseen. Ohjelmatyön käynnistyttyä viestimme kohdennetusti ajankohtaisista asioista ja erityisesti toimenpiteiden tuloksista ja vaikuttavuudesta. Viestinnässä nostetaan esiin ohjelmatyön tuomaa lisäarvoa toimenpiteiden toteutumiselle: kohderyhmäkohtaisesti pyritään varmistamaan, että lukija tai kuulija ymmärtää, mihin asioihin ohjelmatyöllä on vaikutettu ja mitkä asiat toteutuvat osana linjaorganisaation oman toiminnan kehittämistä.

9 Riskit ja riskienhallinta

Ohjelman tavoitteiden toteutuminen edellyttää riskien tunnistamista ja niiden hallintaa, jolla pyritään ennaltaehkäisemään niiden toteutumista ja epäsuotuisia vaikutuksia. Ohjelmatyön riskejä arvioidaan yhdessä toimenpiteiden ja projektien vaikuttavuuden arvioinnin kanssa. Ohjelmaryhmän jäsenet voivat aktiivisesti myös tunnistaa toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja niiden aiheuttamia

mahdollisia riskejä ohjelmatyön onnistumiselle. Riskejä arvioidaan uudelleen viimeistään puolivälitarkastelun yhteydessä.

Ohjelmakauden alussa tunnistettiin seuraavia keskeisiä riskejä ja keinoja niiden hallitsemiseksi:

- **Vaikuttavia toimenpiteitä ja projekteja ei saa käynnistettyä, ja hyötytavoitteiden toteutus jää suunnitelmien tasolle.** Riski ennaltaehkäistään erityisesti ohjelmakauden alussa aktiivisella verkostoitumisella ja kumppanuuksien rakentamisella sekä projektien huolellisella valmistelulla. Ehdotettuja toimenpiteitä suhteutetaan hyötytavoitteisiin ja arvioidaan kriittisesti, kuinka ne vastaavat asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi varmistetaan, että ohjelman rajaukset ja painopisteet ovat ohjelmaryhmän jäsenille selkeät ja niihin on sitouduttu. Toimenpiteiden vastuuhenkilöt ovat vastuussa siitä, että niiden etenemisestä raportoidaan ohjelmaryhmälle totuudenmukaisesti. Toimenpiteiden toteuttamisen keinoja ja kanavia voidaan myös muokata, jos esimerkiksi asukkaita ei saada osallistumaan tarvittavissa määrin. Tilanteen mukaan apua ja tukea voidaan pyytää kaupungin muilta osajilta, esimerkiksi projekti- ja ohjelmatoimistolta, viestinnältä tai vuorovaikutuksen ja osallisuuden asiantuntijoilta.
- **Ohjelmaryhmän jäsenet eivät hahmota ohjelman roolia osana kaupungin laajempaa kehittämistä.** Ohjelmaryhmän jäsenille kaupunkiorganisaation toiminta voi olla vielä tuntematonta, ja odotukset ohjelmatyötä kohtaan suuret. Siten ohjelmaryhmän jäsenten on oleellista tunnistaa, mikä ohjelman rooli on suhteessa kaupungin muuhun kehittämiseen. Siksi oleellista on varmistaa, että ohjelman rajaukset ja painopisteet ovat ohjelmaryhmän jäsenille selkeät ja niihin on sitouduttu, jolloin sovituista asioista on helpompi pitää kiinni. Riskiä ehkäistään huolellisella perehdytyksellä ja keskusteluilla siitä, millaisiin asioihin ohjelmatyöllä on mahdollista vaikuttaa ja mihin ei. Ohjelman hyötytavoitteita tarkastellaan uudelleen puolivälitarkastelun yhteydessä, jolloin ne voidaan tarvittaessa myös muotoilla tai rajata uudelleen – siihen saakka ohjelmatyön tulee vastata yhdessä sovittuihin tavoitteisiin.
- **Ohjelmien budjettia leikataan eikä ulkoista rahoitusta saada toivotulla tavalla.** Riskiä on vaikea ennaltaehkäistä. Ohjelmaryhmän jäsenet voivat kuitenkin vaikuttaa viestimällä aktiivisesti ohjelman tuloksista viestimiseen ja niiden vaikuttavuuden lisäämiseen, jolloin ohjelmatyön tunnettuus ja hyväksyttävyyttä erityisesti viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden keskuudessa kasvavat. Ulkoisen rahoituksen saamisen osalta toimenpiteiden vastuuhenkilöt voivat pyytää apua ja tukea hakemusten laatimiseen kaupungin muilta osajilta, esimerkiksi ulkoisen rahoituksen erityisasiantuntijalta tai kestävän kehityksen osaamiskeskuksen asiantuntijoilta.

- **Avainhenkilöt vaihtuvat, jolloin ohjelmatyön jatkuvuus kärsii ja jo-sovittuja asioita kyseenalaistetaan.** Riskiä ennaltaehkäistään asiakirjojen huolellisella dokumentoinnilla ja tallentamisella: kaikki keskeiset asiakirjat ovat avoimesti ohjelmaryhmän jäsenten saatavilla, ja niistä löytyy tarvittaessa perustelut tehdyille valinnoille. Ohjelmaryhmän muistiot julkaistaan kaupungin nettisivuille. Avainhenkilöiden vaihtuessa hyvään rekrytointiin ja huolelliseen perehdytykseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

10 **Edellytykset kehitysohjelman onnistumiselle**

Ekologisen kestävyys ja kestävä kasvun tavoitteet ovat vaativia ja ohjelman tehtäväkenttä siksi edelleen laaja. Valtuustokauden 2021–2025 Kestävä Espoo -ohjelman kautta toteutettiin kymmeninä projekteina ja lähes kuuden miljoonan euron määrärahanostuksella, ja sen toteuttamiseen osallistui kymmenittäin eri alojen asiantuntijoita kaupungin sisällä ja kumppaneina. Vaikka valtuustokauden 2025–2029 ohjelmatyötä on teemojensa puolesta rajattu, voi edelliskauden perintö asettaa toiveita ja odotuksia Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelman toteutukselle.

Ohjelman toiminta tulee mitoittaa vastaamaan hyötytavoitteita ja haasteita, joita se pyrkii ratkaisemaan. Siten kunkin projektin ja toimenpiteen käynnistämispäätöksessä on tarpeen arvioida mittakaavaa ja tarvittavaa rahoitusta, jotta merkittäviä tuloksia saadaan aikaan. Kaikkien projekteihin osallistuvien henkilöiden sekä kumppaneiden sitoutuminen ja innostuminen projektin tavoitteen saavuttamiseksi on erittäin keskeistä.

Ohjelmatyössä keskeistä on kyky uudistua, visioida ja reagoida nopeasti toimintaympäristön muutoksiin, ja ohjelmaryhmä arvioi jatkuvasti tarpeita käynnistää uusia toimenpiteitä tai vastata esille nousseisiin tarpeisiin ja haasteisiin. Sisäinen ja ulkoinen viestintä ohjelman saavutuksista lisäävät ohjelmatyön vaikuttavuutta, tunnettuutta ja hyväksyttävyyttä Espoo-yhteisössä.

Kumppaniyhteistyö, verkostomainen toimintatapa ja aito poikkihallinnollisuus ovat ohjelman onnistumisen edellytyksiä myös jatkossa. Osaamista ja kykyä johtaa muutoshasteita yhdessä kumppaneiden kanssa pitää kehittää jatkuvasti. Yhteistyön on pohjaututtava avoimuuteen, luottamukseen ja aktiiviseen yhdessä toimimiseen. Ohjelman kautta toteutettava kehitystyö ja verkostoyhteistyö edellyttää kaupungin johdon tukea, jotta tavoitteisiin sitoudutaan ja toimenpiteiden kautta tapahtuvat uudistukset saadaan vietyä osaksi kaupungin toimintaa.

Liitteet

Liite 1. Vuonna 2026 edistettävät projektit

Liite 2. Viestintäsuunnitelma

Yhteystiedot:

Espoon kaupunki

Ohjelmapäällikkö Anna Hakala

Käyntiosoite: Tekniikantie 15

Postiosoite: PL 44, 02070 ESPOON KAUPUNKI

Puh. +358 406368759

anna.hakala@espoo.fi

Liite 1 Vuonna 2026 edistettävät projektit

Hyötystavoitteet	Projektin nimi sekä arvio kustannuksista ohjelmalle (asteikolla 1–3)	Toimenpiteet ja odotetut tulokset
1 Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät.	Paikallisesti arvokkaiden keto- ja niittyajien lisääminen Espoon viherrakenteessa ***	HSY:n Ämmässuon niittyjen hyödyntäminen uhanalaisen keto- ja niittykasvien siementuotantoon tai Espoon oman kerrytysniityn perustaminen. Siementen kerääminen ja kylväminen Espoon viheralueille viherkunnossapidon ja/tai asukkaiden toimesta. Alustavina kumppaneina HSY, Villi Vyöhyke ry ja Espoon kaupunkitekniikan keskus.
1 Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät.	Lehtomaisten mikrometsien perustaminen Espooseen **	Pilottikokeilu, jossa kokeillaan lehtomaisen elinympäristön luomista pienessä mittakaavassa osaksi kaupunkirakennetta. Alustavina kumppaneina Villi Vyöhyke ry ja Espoon kaupunkitekniikan keskus.
1 Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät.	Metsänomistajien ilmasto- ja luontotokeiden vauhdittaminen *	Ilmastoverkoston kautta vahvistetaan Uudenmaan metsänomistajien valmiuksia varautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Kumppaneina Suomen Metsäkeskus, Espoon kaupunkitekniikan keskus ja Espoon ympäristönsuojelu.
1 Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät.	Vieraslajit hallintaan **	Selvitys ja/tai pilottikokeilu haitallisten vieraslajien torjumiseksi Espoossa. Uudenlaisten menetelmien ja tutkimustiedon hyödyntäminen vieraslajien torjunnassa. Alustavina kumppaneina Luonnonvarakeskus ja Espoon kaupunkitekniikan keskus.
1 Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät. 2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistytymisen mahdollisuudet paranevat.	Paikallisviestintää järviystävällisestä puutarhanhoidosta *	Puutarhoista ja yksityisiltä pihoilta peräisin olevan fosforikuormituksen vähentäminen Lippajärvellä. Viestintä- ja vaikuttamiskampanja järviystävällisestä puutarhanhoidosta paikallisella tasolla. Kumppaneina Lippajärveläiset ry ja Espoon ympäristönsuojelu.
1 Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät. 2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistytymisen mahdollisuudet paranevat.	Nuorten yrittäjyys luonnonsuojelutoimissa **	Nuorten yrittäjien työllistäminen linnunpönttöjen rakentamiseksi, nuorille suunnatut koulutukset lintujen pesimäkäyttäytymisestä ja tarpeista. Valtakunnallisen toimintamallin kehittäminen ja jalkauttaminen Espooseen. Kumppaneina Espoon 4H-yhdistys ja Espoon ympäristönsuojelu, mahdollisesti myös Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry ja Yritysten ja yrittäjyyden Espoo -ohjelma.
1 Luonnon monimuotoisuus ja kaupunkivihreän määrä lisääntyvät.	Koulujen pihojen vehreyden ja monimuotoisuuden tukeminen kouluyhteistyöllä	Espoon peruskouluissa toteutettavat Vihreä Lippu -projektit luonnon monimuotoisuuden teemalla. Projekteissa toteutetaan konkreettisia toimia koulupihojen ja/tai koulujen lähiympäristön vehreyden edistämiseksi.

2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistämisen mahdollisuudet paranevat.	***	Pilottikoulujen opeista koostetaan opas valtakunnalliseen käyttöön. Alustavina kumppaneina FEE Suomi ry, Villa Elfvikin luontotalo, Espoon suomenkielinen perusopetus ja Espoon ruotsinkielinen perusopetus.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistämisen mahdollisuudet paranevat.	Maastopyöräreittien kävijälaskenta ja kulutuspaineen tarkastelu **	Espoon keskuspuiston uuden maastopyöräreitin yhteydessä toteutetaan kävijäseuranta, jonka perusteella arvioidaan reitin käyttäjämääriä ja käytön ajallista jakautumista. Tietoa hyödynnetään jatkossa muiden vastaavien reittien suunnittelussa ja rakentamisessa. Kumppaneina Espoon liikunta ja urheilu sekä Mountain Bike Club Finland MTBCF ry.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistämisen mahdollisuudet paranevat.	Itämeripäivän tapahtumien tukeminen Espoossa *	Haukilahden satamassa järjestettävän Itämeripäivän tapahtuman tukeminen ja pitkäjänteisen yhteistyön rakentaminen tapahtuman ympärille. Mahdolliset muut Itämeripäivän tapahtumat ja viestintä. Kumppaneina Espoon Merenkävijät ry, John Nurmisen säätiö, Espoon ympäristönsuojelu ja Kaupunkitapahtumat Espoo, mahdollisesti myös Tapahtumien Espoo -ohjelma.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistämisen mahdollisuudet paranevat.	Maahanmuuttajataustaisten espoolaisten kannustaminen ja tukeminen luonnossa liikkumiseen ***	Eri kulttuuripiireistä tulevien espoolaisten kouluttaminen luontolähteläiksi omaan yhteisönsä. Eri kohderyhmien tukeminen luonnossa liikkumiseen ja mahdollisten esteiden purkaminen, opastus luonnossa liikkumiseen ja retkietiketettiin Suomessa. Pilottikokeilut retkitoiminnasta ja työpajoista yhdessä espoolaisten yhdistysten kanssa. Kohderyhmänä mahdollisesti myös mielenterveyskuntoutujat ja erityisen tuen tarpeessa olevat espoolaiset. Alustavina kumppaneina Kolmen kampuksen urheiluopisto, Aalto-yliopisto, Metsähallitus, Espoon hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden tiimi, mahdollisesti myös Yhteisöllinen Espoo -ohjelma.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistämisen mahdollisuudet paranevat.	Taide- ja luontoelämysten yhdistäminen ***	Käynnissä olevan UUSI KULMA -hankkeen tuloksille ja opeille rakennettava jatkohanke, jossa kulttuuri- ja taide-elämykset siirtyvät luonnonympäristöihin. Jatkohankkeelle haetaan ulkoista rahoitusta, ja Espoon omarahoitusosuus kustannetaan mahdollisesti kokonaan tai osittain kehitysohjelmasta.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistämisen mahdollisuudet paranevat.	Luontopohjaiset ratkaisut päiväkotipihoilla ja/tai leikkipaikoilla ***	Päiväkotipihoilla toteutettavien pilottikokeiluiden avulla tuotetaan lisää tietoa luontopohjaisten materiaalien ja elementtien käytöstä osana lasten arkiympäristöä ja leikkiä. Pilottien tuloksia hyödynnetään jatkossa uudis- ja korjausrakennuskohteissa. Kumppaneina Kekkilä-BVB ja Espoon tilapalvelut.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistämisen mahdollisuudet paranevat.	Päiväkotikäisten lasten luontokosketuksen lisääminen **	Olemassa olevan ympäristökasvatusmateriaalin jakaminen ja jalkauttaminen Espoon varhaiskasvatuksen yksiköihin. Täydennyskoulutus henkilöstölle, toimintapäivät perheille ja ohjatut toimintatuokiot lapsille tähtäävät piha-alueiden vehreyttämiseen ja

		lasten luontokosketuksen lisäämiseen. Pilottikokeiluiden kautta tavoitteena on toimintamallin laaja käyttöönotto. Kumppaneina ympäristökoulu Polku, Espoon suomenkielinen varhaiskasvatus ja Villa Elfvikin luontotalo.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistäytymisen mahdollisuudet paranevat. 3 Espoolaiset elävät ja kuluttavat aiempaa kestävämmiin.	Planetaarisen puutarhan toimintamallin jalkauttaminen Espoossa **	Planetaarisen puutarhan toimintamallin pilotointi ja kehittäminen Espoossa. Puutarhan perustaminen, työpajat kouluryhmille, täydennyskoulutukset henkilöstölle sekä opetusmateriaalia valtakunnalliseen käyttöön. Kumppaneina Lahnuksen koulu ja alueen aktiiviset toimijat, Nuorisotutkimusseura ry, mahdollisesti myös Helsingin yliopisto, LUOMUS ja HELSUS.
2 Espoolaisten luontosuhde vahvistuu ja luonnossa virkistäytymisen mahdollisuudet paranevat. 3 Espoolaiset elävät ja kuluttavat aiempaa kestävämmiin.	Kestävyykskasvatuksen kummiluokkatoiminta alakoululaisille *	Luodaan Espoon 5.–6.-luokille suunnattu kummiluokkakokonaisuus, jossa Villa Elfvikin luontokoulupäivä, oppituntikonaisuudet luokissa sekä vierailu Kierrätyskeskukseen yhdistyvät selkeäksi oppikonaisuudeksi. Pilotoinnin kautta kummiluokkatoiminta voidaan laajentaa pysyväksi toimintamalliksi ja osaksi 5.–6.-luokkien opetussuunnitelmaa. Kumppaneina Villa Elfvikin luontotalo ja ympäristökoulu Polku.
3 Espoolaiset elävät ja kuluttavat aiempaa kestävämmiin.	Kestävyys- ja luontotyön jalkauttaminen yhdistystoimintaan *	Paikallisen asukasyhdistyksen Luonto- ja kestävyyskerhon toiminnan tukeminen ja vastaavan toimintamallin jalkauttaminen muihin espoolaisiin kaupunginosayhdistyksiin koulutusten ja työpajojen kautta. Kumppanina Jupperin Omakotiyhdistys ry, muita Espoon kaupunginosayhdistyksiä ja Villa Elfvikin luontotalo.
3 Espoolaiset elävät ja kuluttavat aiempaa kestävämmiin.	Kasvipohjaisen ruoan käytön edistäminen **	Kehitetään kasvipohjaisen ruoan käytön edellytyksiä Espoossa esimerkiksi reseptiikkaa kehittämällä, keittiöhenkilökuntaa kouluttamalla ja/tai teollisuuskeittiöiden raaka-ainetarjontaan vaikuttamalla. Mahdollisesti myös vaikuttamista kaupungin tilaustarjoiuihin. Alustavina kumppaneina Espoon ruokapalvelut, Espoo Catering ja ProVege ry.
4 Vähähiilinen rakentaminen ja rakentamisen kiertotalous valtavirtaistuvat Espoossa.	Kiertodata – Datalla kiertotaloutta rakentamiseen ***	Kiertodata – Datalla kiertotaloutta rakentamiseen on Espoon, Helsingin ja HSY:n yhteishanke, johon on haettu ulkoista rahoitusta (EAKR). Hankkeen tavoitteena on edistää rakentamisen kiertotaloutta, parantaa purkudatan saatavuutta ja yhteentoimivuutta, edistää rakennusosien uudelleenkäyttöä sekä kehittää työkaluja kiertotalous- ja ympäristövaikutusten huomioimiseen paremmin rakentamisen päätöksenteossa. Lisäksi HSY kehittää metodologiaa seudulliseen rakentamisen päästölaskentaan. Yhteistyötä tehdään Espoon tilapalveluiden, kestävän kehityksen osaamiskeskuksen ja espoolaisten alan pk-yritysten kanssa. Espoon omarahoitusosuus voidaan kattaa kokonaan tai osittain kehitysohjelmasta.

Liite 2 Viestintäsuunnitelma

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma tukee kaupunkiorganisaatiota kumppaneineen saavuttamaan Espoo-tarinan ekologisen kestävyys tavoitteet. Aktiivisella kehittämistyöllä ja kokeiluilla vähennämme kaupungin ja koko Espoo-yhteisön haitallisia vaikutuksia ympäristöön, hillitsemme luonnonvarojen ylikulutusta, tuemme luonnon monimuotoisuutta ja vahvistamme espoolaisten luontosuhdetta. Tämä viestintäsuunnitelma keskittyy ensisijaisesti ulkoisille kumppaneille ja sidosryhmille kohdennettavaan viestintään. Se tarkentaa ja täydentää varsinaista ohjelmasuunnitelmaa.

Pääviesti

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelma tukee kaupunkiorganisaatiota saavuttamaan Espoo-tarinan ekologisen kestävyys tavoitteet. Kehitämme, kokeilemme ja otamme käyttöön tulevaisuuden kestäviä kaupunkiratkaisuja yhdessä kumppaneiden ja asukkaiden kanssa.

Viestinnän tavoitteet ohjelmakauden 2025–2029 aikana

1. Kaupungin keskeisimmät sidosryhmät ja kumppanit tunnistavat ja tarjoavat aktiivisesti mahdollisuuksia yhteistyölle ja uusille kumppanuuksille. Espoon kaupunki näyttäyty houkuttelevana asiantuntija- ja yhteistyökumppanina ekologista kestävyyttä edistävissä toimenpiteissä.
2. Kaupunkiorganisaation sisällä keskeiset viranhaltijat (sekä asiantuntijat että johto) ovat tietoisia ohjelman toimenpiteistä, tunnistavat niiden vaikutuksen omaan työhönsä ja auttavat jalkauttamaan ohjelman tavoitteita käytäntöön.
3. Espoon asukkaat tietävät, että kaupunki tekee aktiivisia toimia luontokadon pysäyttämiseksi ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Asukkaat tunnistavat oman roolinsa ekologisen kestävyys edistämiseksi.

Viestinnän kohderyhmät ja kanavat

Ohjelman virallinen ja ensisijainen viestintäkanava on [Kestävä ja luonnonläheinen Espoo](#) -nettisivu. Kaupungin nettisivujen sisältö on saavutettavaa ja tuotetaan pääsääntöisesti aina suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Ohjelman oman sivun tiedot pidetään ajan tasalla.

Viestinnän kanavat valitaan aina viestittävän aiheen ja kohderyhmän mukaan:

Kohderyhmä	Ensisijainen viestintäkanava
Ulkoiset sidosryhmät: yritykset, Espoon tytäryhtiöt ja konserni, tutkimuslaitokset, yliopistot, muut kaupungit	<ul style="list-style-type: none">• espoo.fi -nettisivu (ohjelman oma tietosivu, uutiset)• kokoukset ja muut tilaisuudet• sähköposti ja suorat yhteydenotot• Ilmastokumppani-verkosto

Espoolaiset asukkaat ja yhteisöt: yksittäiset asukkaat, kaupunginosayhdistykset, järjestöt, yksityiset maanomistajat, seurakuntien edustajat	<ul style="list-style-type: none">• espoo.fi -nettisivu (ohjelman oma tietosivu, uutiset)• Sosiaalisen median kanavat: julkaisu Espoon kaupungin kanavilla ja jako kumppaneiden tilien kautta• Vaikuta nyt! -uutiskirje• Kestävän kehityksen uutiskirje asukkaille• Espoon Kaupunginosayhdistysten liiton uutiskirjeet ja sähköpostit yhdistysaktiiveille• asukastilaisuudet ja tapahtumat• sähköposti ja suorat yhteydenotot
Sisäiset yhteistyökumppanit: kaupungin viranhaltijat ja työntekijät eri toimialoilla ja keskuksissa	<ul style="list-style-type: none">• Intranet Essi (uutinen)• Kaupungin sisäiset uutiskirjeet• kokoukset ja muut tilaisuudet: mm. johtoryhmien kokoukset ja ohjelmatyön esittely pyydettyäessä esim. eri verkostojen tapaamisissa• sähköposti ja suorat yhteydenotot
Luottamushenkilöt: kaupunginvaltuutetut, lautakuntien ja työryhmien luottamushenkilöjäsenet ja varajäsenet	<ul style="list-style-type: none">• espoo.fi -nettisivu (ohjelman oma tietosivu, uutiset)• Valtuuston kokoukset ja kokouspöytäkirjat (ohjelmatyön raportointi 2x vuodessa)• sähköposti ja suorat yhteydenotot• tilaisuudet ja tapahtumat

Ohjelmatyön toimintaa ja toimenpiteitä voidaan lisäksi esitellä pyydettyäessä erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tilaisuuksissa.

Viestinnän roolit ja resurssit

Ohjelmapäällikkö vastaa ohjelman käytännön viestinnästä eli viestinnän suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja seurannasta. Hän julkaisee ohjelmaryhmän muistiot nettisivuille ja varmistaa, että sivun tiedot pysyvät ajan tasalla. Ohjelmalle nimetty viestintäasiantuntija tukee ohjelmapäällikköä esimerkiksi pääviestien, kanavien, kohderyhmien ja viestintäajankohdan suunnittelussa. Resurssitilanteen mukaan viestintäasiantuntija voi tarvittaessa tuottaa viestintäsisältöjä myös itse. Viestintäaiheiden osalta ohjelmapäällikkö konsultoi ohjelman omistajaa ja puheenjohtajia tarpeen mukaan.

Ohjelmaryhmän jäsenet osallistuvat keskeisellä tavalla ohjelman tunnettuuden kasvattamiseen tiedottamalla ja viestimällä aktiivisesti kehitysohjelman toiminnasta omalle toimialalleen tai muille luottamushenkilöille. Ohjelman tunnettuuden ja vaikuttavuuden kasvattamisessa henkilöviestintä esimerkiksi LinkedInissä, sisäisissä keskustelufoorumeissa ja tilaisuuksissa on ensisijaisen tärkeää.

Viestinnän aikataulu ja raportointi

Ohjelmakauden alussa viestintätoimet painottuvat ohjelman tunnettuuden lisäämiseen. Ohjelmatyön käynnistyttyä viestimme kohdennetusti ajankohtaisista asioista ja erityisesti toimenpiteiden tuloksista ja vaikuttavuudesta. Viestinnässä nostetaan esiin ohjelmatyön tuomaa lisäarvoa toimenpiteiden toteutumiselle: kohderyhmäkohtaisesti pyritään varmistamaan, että lukija tai kuulija ymmärtää, mihin asioihin ohjelmatyöllä on vaikutettu ja mitkä asiat toteutuvat osana linjaorganisaation oman toiminnan kehittämistä.

Viestintäsuunnitelman tueksi laaditaan ohjelmapäällikön ja viestintävastaavan toimesta tarkempi viestinnän aikataulusta ja toimenpiteistä.

Ajanjakso	Viestinnän aihe
Talvi-kevät 2026: helmikuu- huhtikuu	Ohjelman hyötytavoitteet on hyväksytty. Rakennamme ohjelman kumppaniverkostoja ja kerromme ohjelman tarjoamista mahdollisuuksista kumppaneille. Kartoitamme kumppaneiden tarpeita ja aloitamme ensimmäiset toimenpiteet.
Syksy 2026- syksy 2028	Kerromme kohderyhmäkohtaisesti toimenpiteiden edistymisestä ja siitä, kuinka ne toteuttavat ohjelman tavoitteita. Jatkamme yhteydenottoja kumppaneihin uusien toimenpiteiden aloittamiseksi.
Kevät 2029: tammikuu- huhtikuu	Ohjelmakauden päättyessä koostamme viestintää siitä, mikä Espoossa muuttui ohjelman toimenpiteiden vaikutuksesta.

Keskeisistä viestintätoimenpiteistä raportoidaan ohjelmaryhmälle kokousten yhteydessä. Tarkempi kuvaus toteutetuista viestintätoimista ja niiden vaikuttavuudesta laaditaan osana ohjelman seurantaraporttia 2027 ja loppuraporttia 2029.